

idealistu in da ga, rekel bi, par hipov pozneje tako krvavo žali. In v tej ponižanosti in v pričo tega klavnega napredka dobe se vzbude v uničenem možu zadnje sile, sile umirajočega junaka. Pred koncem pa mu je dano še bridko spoznanje, da je presodil in premeril velikost svoje tragedije. „Sel je nekoč mlad fant, napotil se je v svet z lahkim korakom in njegovo srce je bilo polno upanja. Pa ni bilo samo upanja polno, neizmerna ljubezen, vseobsežna, je bila v njem. Šel je in je ponudil od svojega bogastva, od svoje ljubezni ljudem. „Glejte, razbojnika, ponuja nam ljubezen — kamenajte ga!“ Zgrnili so se okoli njega in so metali nanj kamenje in blato, dokler se ni zgrudil . . . In ko je vstal, je šel dalje, čez hribe in je ponudil ljudem od svojega bogastva, od svoje ljubezni. „Glejte, razbojnika, ponuja nam ljubezen — kamenajte ga!“ Zgrnili so se okoli njega in so metali nanj kamenje in blato, dokler se ni zgrudil . . . Takrat pa se je zgodilo čudo: pest blata je padlo v njegovo srce in blato se je razlivalo zmerom višje in je zalilo srce do vrha. Težko je bilo, tako da njegovi koraki niso bili več tako prožni in lahki kakor prej; hrbet mu je klonil, glava se mu je povesila. In zgodilo se je drugo čudo; od tistega trenutka, ko je bllo padlo blato v njegovo srce, ni hrepenel več v višavo, ne v daljavo; ljubil je močvirje, temo vlažnega gozda, mračne zaseke, gluhe in pozabljene, skrite med hribi. In zgodilo se je tretje čudo; ljudje, ki so ga kamenali nekoč, so stali zdaj kraj gozda, v gorkejšem solncu, ob močvirju, na trdnejši zemlji, nad zaseko, višje v klancu in so kazali nanj: „Glejte ga, ki nima ljubezni v srcu!“ In ko je zaslišal njih smeh, se mu je storilo inako, in . . . (121—122). Tako je gledal Kačur zdaj na svoje življenje in na svet, in to je jedro našega umotvora. Zato pa je tudi spoznal, da „ni več poti“ pred njim, da je dokončana usoda, izpita grenka kupa, treba le, da se pretrga še zadnja veriga, kaka spona, ki ga veže na ta svet. Seveda je nezdrav in slaboten tudi ta zadnji simbol, tako negativen zanj, za nekdanjega evangelista, kakor je bilo brezuspešno njegovo borjenje. Kačurju je umrl tretji otrok, njegov ljubljenelec, nadložen stvor, simbol njegovega greha; tako je usahnil zadnji virček ljubezni. Kačur se je napotil; nebo je bilo temno, oblačno, močan veter je nosil sneg po zraku. Kačur pa se je opotekal po cesti in nazadnje je padel: „po kantonskem kamenu se je razlila kri in curljala v sneg“ (127). „Dobro sem hotel, odpustite!“ ti glasovi so zamirali v zimski samini, a Kačur se je smehljaj, kajti tisti kovač, ki je bil tam v Blatnem dolu obležal s preklano glavo, se je sklonil k njemu in ga ljubeznivo sprejemal — mučenika za resnico in napredek. In jaz pravim na koncu: Če bo take plodove rodil Cankarjev veliki, bodisi iz zaničevanja porojeni mir, tedaj nam bodi pozdravljen, kajti Cankarjev genij še ni porodil lepšega umotvora od tega idealistovega življenjepisa. *Dr. Iv. Merhar.*

Deželni muzej Rudolfinum v Ljubljani. Poročilo za leto 1906, sestavil muzejski kustos dr. phil. Walter Šmid. Ljubljana 1907. Vsebina: 1. Muzejska kronika. 2. Arheološki oddelek. 3. Kulturnozgodovinska, narodopisna in obrtna zbirka. 4. Knjižnica. 5. Arhiv. 6. Naravoslovski oddelek. Risbe je izvršil akademski slikar Peter Žmitek. Poročilo je izšlo tudi v nemškem jeziku.

O prvinah in spojinah. Osnovni nauki iz kemije, rudninoznanstva in hribinoznanstva. S posebnim ozirom na hranitbo pitomih rastlin. Spisal Francišek Štupar, tajniški pristav c. kr. kmetijske družbe kranjske. 37 podob. Ljubljana, 1907. Tisk in komisijska založba „Učiteljske tiskarne“. Dobiva se v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani, Gradišče 4. Cena v tiskarni 1 K 50 h, po pošti 1 K 66 h.

Spolne bolezni. Ljudstvu v pouk in svarilo napisal dr. J. Demšar, specialist za kožne bolezni v Ljubljani. V Ljubljani 1907. Založil L. Schwentner. —